

Școlile Europene

Biroul Secretarului General

Unitatea Pedagogică

Referință: 2007-D-441-ro-5

Original: EN

PROTECȚIA COPILULUI

Aprobat de Consiliul Superior prin procedura scrisă inițiată la 21 aprilie 2008 și încheiată la 13 mai 2008.

PROTECȚIA COPILULUI

RESPONSABILITĂȚILE DELEGAȚIILOR NAȚIONALE, ALE DIRECTORILOR ȘI ALE CADRELOR DIDACTICE DIN ȘCOLILE EUROPENE

Context

Protecția, grija pentru copii și bunăstarea acestora constituie în mod evident preocupări primordiale ale sistemului Școlilor Europene. Această obligație de prudență și diligență impune tuturor responsabililor cu supravegherea sistemului (inclusiv persoanele care participă la selecția personalului și la conducerea instituțiilor) să depună toate eforturile necesare pentru a se asigura că fiecare persoană care lucrează cu elevii este aptă să o facă și că elevii înșiși evoluează într-un mediu educativ, cât se poate de sigur și stabil.

La redactarea prezentului document s-a ținut cont de următorii factori:

- Conștientizarea mării diversități de măsuri adoptate de către Statele Membre pentru a verifica dacă potențialii lor angajați sunt apti să lucreze cu copiii. Această diversitate de practici și proceduri riscă să expună Școlile la anumite probleme de natură juridică în cazul apariției unor incidente;
- Problemele de sănătate și de securitate care apar cu regularitate în cadrul Școlilor și pe care acestea trebuie să le rezolve, cum sunt spre exemplu activitățile care se desfășoară în afara incintei instituției;
- Importanța crescândă acordată drepturilor copilului în mai multe State Membre ale Uniunii Europene, având drept consecință o creștere a numărului de acțiuni legale în răspundere civilă pentru neglijență prezumată sau chiar dovedită.

Pentru toate aceste motive, s-a considerat utilă unificarea într-un singur document a orientărilor de bună practică din domeniile vieții școlare care afectează securitatea, sănătatea și bunăstarea fizică, psihologică și spirituală a copiilor. Acest document prezintă orientări generale. Școlile sunt invitate să adopte toate măsurile care se impun în domeniile menționate aici. Aceasta le va impune, în majoritatea cazurilor, să elaboreze o politică proprie și mult mai detaliată, care să țină cont de situația locală.

Principii

Este esențial ca procedurile de numire a întregului personal și modalitățile de supraveghere a acestuia să garanteze tuturor copiilor, indiferent de naționalitatea lor și de Școala Europeană pe care o frecventează, același nivel de securitate și de atenție.

Etica fiecărei Școli trebuie să se bazeze pe principiul respectului reciproc între toți membrii comunității școlare, astfel încât, pe de o parte, elevii să fie încurajați în dezvoltarea respectului față de sine și, pe de altă parte, să își păstreze dreptul la intimitatea psihologică și fizică. În cazul unui conflict între divulgarea de informații cu caracter personal și respectarea vieții private, drepturile copiilor și protecția acestora trebuie să primeze în toate circumstanțele.

Libertatea individuală și dreptul la demnitate sunt drepturi constituționale inalienabile, care se aplică tuturor actorilor din mediul educațional. Respectarea acestor principii interzice deci, între altele, orice manifestare de violență fizică sau psihologică la adresa elevilor, prin aceasta înțelegându-se orice fel de pedeapsă degradantă.

Permanența acestor drepturi nu este în nici un caz subordonată respectării de către elevi a obligațiilor lor școlare; respectarea drepturilor omului în ceea ce îi privește pe elevi nu poate fi condiționată sub nici o formă de îndeplinirea de către aceștia a obligațiilor pe care le au.

Este indicat să se vegheze, pe de o parte, ca orice informație îngrijorătoare referitoare la bunăstarea și protecția unui copil să fie transmisă personalului adecvat / Directorului Școlii care, dacă este cazul, informează autoritățile naționale despre situație și, pe de altă parte, ca toate sesizările să fie tratate cu cea mai mare seriozitate.

Este imperios necesar să se înțeleagă și să se respecte importanța extraordinară pe care o reprezintă acordarea întregii sensibilități și bunăvoințe necesare în tratarea dosarelor care au legătură cu protecția copilului.

Responsabilitatea statutară în materie de protecție a copilului în Statul Membru vizat trebuie să fie clarificată în toate cazurile.

Situație

Printre dificultățile întâmpinate de sistem în asigurarea securității copiilor, se numără și o serie de variabile inevitabile, dat fiind faptul că 27 de țări, fiecare cu propriile sale reglementări, priorități și abordări specifice, detașează cadre didactice la 14 Școli, localizate în șapte țări diferite.

Aceste specificități sunt:

- Legislații foarte diferite în ceea ce privește vârsta maturității sexuale;
- Modalități diferite de selecție și numire a cadrelor didactice, în termeni de procedură, cerințe sau practică;
- Responsabilitatea Directorilor Școlilor de a numi cadrele didactice care predau religia și etica;
- Eventualele diferențe dintre reglementările și exigențele în vigoare în Statul Membru care detașează, pe de o parte, și cele în vigoare în țara în care persoana detașată își exercită activitatea profesională, pe de altă parte;
- Eventualele conflicte între exigențele cu privire la transparentă, pe de o parte, și dreptul fiecărui individ la respectarea vieții sale private și la protejarea drepturilor sale, conform reglementărilor naționale și dreptului internațional, pe de altă parte;
- Necesitatea de a supraveghea voluntarii care interacționează cu copiii la Școală;
- Necesitatea de a supraveghea orice altă persoană care vine în contact cu copiii;
- Protejarea copiilor în toate aspectele legate de educația lor.

În același timp, este important să se adopte măsurile necesare pentru ca dificultățile și obstacolele identificate să nu împiedice implementarea, în fiecare Școală, a unor politici performante de sănătate, securitate și protecție a copilului.

1. Politica instituției în domeniul protecției copilului (generalități)

- 1.1 Conform principiilor enunțate anterior și directivelor specificate în continuare, fiecare Școală trebuie să-și elaboreze propria Politică de protecție a copilului și să detalieze măsurile aplicate (ținând cont și de reglementările în vigoare în țara gazdă). Textul acestei Politici va fi comunicat părinților, ai căror reprezentanți ar trebui să participe la redactarea ei. Publicarea și difuzarea politicii de protecție a copilului sunt indispensabile pentru a se asigura cunoașterea și respectarea ei de către toți membrii comunității școlare.
- 1.2 Tuturor actorilor implicați le revine responsabilitatea de a acționa în spiritul acestor principii și de a aplica Politică de protecție a copilului stabilită de Școală pentru a asigura bunăstarea elevilor. Toți membrii comunității școlare trebuie să respecte și să asigure respectarea acestor reguli.
- 1.3 Pentru a pune bazele procedurilor de protecție a copilului în fiecare Școală, este obligatorie desemnarea unui responsabil cu protecția copilului, dintre cadrele sale

– Directorul sau o persoană numită de acesta – care va avea sarcina de a asigura legătura cu autoritățile naționale în privința măsurilor specifice de protecție a copilului și de a îndeplini rolul de persoană de referință pentru oricare membru al personalului sau al grupului de voluntari care are preocupări legate de protecția copilului.

- 1.4 Școlile trebuie să informeze elevii, prin intermediul programelor de învățământ, în cadrul cursurilor de educație afectivă și sexuală, despre pericolele abuzurilor psihologice, fizice și sexuale și, în cadrul cursurilor de educație personală și de sănătate, despre efectele nocive ale fumatului, consumului de alcool și de droguri. De asemenea, Școlile ar trebui să formeze elevii în sensul adoptării unor comportamente adecvate pentru utilizarea sigură a internetului, cu scopul de a evita cazurile de *cyber-bullying*, falsele acuzații etc.

2. Personalul

Personalul care are acces la elevii Școlilor Europene (inclusiv cadrele didactice care predau religia) va trebui să furnizeze, înainte de a-și ocupa postul, un certificat de cazier judiciar, un certificat de viață și principii morale bune sau un atestat echivalent, eliberat de țara de proveniență sau de cea în care persoana respectivă a fost angajată până la acea dată.

2.1 Personalul detașat

Este responsabilitatea fiecărui Stat Membru să se asigure că personalul pe care îl detașează într-o Școală Europeană, fie că aceasta se află pe teritoriul său ori pe cel al unui alt Stat Membru, este apt să interacționeze cu copiii și întrunește exigențele reglementărilor naționale în vigoare cu privire la personalul didactic, inclusiv pe acelea care privesc protecția copilului.

2.2 Profesorii de religie

În cazul cadrelor didactice care predau religia, cade în sarcina autorităților religioase care le desemnează să se asigure că acestea sunt apte să interacționeze cu copiii și respectă reglementările locale (în special în ceea ce privește protecția copilului).

2.3 Cadrele didactice suplinitoare

Este responsabilitatea fiecărei Școli ca, pe de o parte, să se asigure că toate cadrele didactice suplinitoare (inclusiv cele care predau religia) sunt apte să interacționeze cu copiii și, pe de altă parte, să vegheze la respectarea reglementărilor locale (în special în materie de protecție a copilului).

2.4 Alte persoane care interacționează cu copiii fără a fi supravegheate

Toate persoanele care lucrează într-o școală și interacționează cu copiii fără a fi supravegheate, trebuie să facă obiectul unei anchete, conform reglementărilor în vigoare. În absența unor reglementări în materie, este necesar să se stabilească, în măsura posibilului, că aceste persoane nu vor crea probleme.

- 2.5 Școlile vor lua toate măsurile rezonabile pentru a se asigura că nicio persoană neautorizată nu are acces în incinta lor și că toți vizitatorii autorizați sunt ușor identificabili.

- 2.6 Se recomandă Directorului și întregului personal care vine în contact cu elevii să urmeze cursuri de formare corespunzătoare, care să le permită să se achite într-o

manieră eficientă de responsabilitățile ce le revin în domeniul protecției copilului. Aceste cursuri de formare ar trebui prevăzute și programate în planurile de formare a personalului Școlilor.

3. Sănătate, securitate și confort

3.1 Mediul școlar

Este esențial ca toate persoanele care lucrează într-o Școală Europeană să beneficieze aici de un mediu sigur, salubru și confortabil. Pentru a se asigura că aceste condiții sunt respectate, Școlile realizează evaluări detaliate ale riscurilor și inspecții regulate ale echipamentelor de securitate, procedând frecvent la salubritatea locației, se implică în promovarea unei alimentații sănătoase și a bunelor practici în materie de igienă și veghează ca sălile de clasă să fie adecvate și confortabile.

De asemenea, este esențial ca Școala să fie în măsură să reacționeze rapid și conform unei proceduri prestabilite în caz de accident sau boală, inclusiv prin numirea și formarea unor membri ai personalului didactic și nu numai, pentru acordarea primului ajutor (atâta timp cât acest lucru nu contravine reglementărilor în vigoare) și prin întocmirea unui registru al accidentelor.

Dacă va fi cazul, părinții vor transmite Școlii informațiile relevante cu privire la alergii și la alte afecțiuni ale copiilor lor, ținându-se cont de avizele medicale, de dorințele părinților și de respectarea confidențialității.

3.2 Activități desfășurate în afara incintei școlii

În timpul desfășurării activităților care se derulează în afara Școlii, asigurarea bunăstării elevilor revine tot acesteia (de exemplu, verificarea ca toate centrele de cazare alese pentru a găzdui copiii să fie aprobate de organele publice locale). Fiecare ieșire școlară trebuie să fie supusă unei proceduri corespunzătoare de evaluare prealabilă a riscurilor, la care trebuie să participe activ și cadrele didactice care îi vor însoți pe elevi pe parcursul ieșirii.

Părinții trebuie să fie pe deplin și constant informați cu privire la toate aspectele ieșirilor școlare la care participă copiii lor.

4. Aplicare și proceduri

4.1 Comportament

Este esențial ca fiecare Școală să se doteze cu proceduri actualizate, planificate, adaptate necesităților și care să răspundă nevoilor elevilor de toate vârstele. Este de asemenea esențial ca toți membrii comunității școlare să fie conștienți de următoarele directive și să contribuie la respectarea acestora:

- Promovarea unui comportament rezonabil și sigur în incinta Școlii, la cantină, în timpul orelor de curs și de deschidere a Școlii, înainte și după activitățile școlare, precum și în autobuzele școlare și în timpul excursiilor cu Școala;
- Supraveghere eficientă și măsuri adecvate de supraveghere a diligenței elevilor și a absențelor acestora, motivate sau nu, în incinta instituției și în afara acesteia, inclusiv informarea elevilor vizați cu privire la consecințele lipsei de diligență, a unei munci neregulate sau a unei conduite inadecvate;
- Sensibilizarea cadrelor didactice și a tuturor celorlalți actori implicați cu privire la importanța de a da un bun exemplu.

4.2 Sensibilizarea elevilor în ceea ce privește drepturile și obligațiile pe care le au

Toate Școlile Europene ar trebui să ofere elevilor și întregului lor personal un mediu de respect reciproc, asigurând o comunicare civilizată între elevi și cadrele didactice, atât la cursuri cât și în afara acestora, și protejând elevii împotriva oricărei forme de discriminare. În consecință, atât cadrele didactice cât și elevii trebuie să evite prejudecățile bazate pe naționalitate, sex, orientare sexuală, rasă, handicap, nevoi specifice etc. În conformitate cu acest obiectiv, Școlile ar trebui să educe în sensul dezvoltării relațiilor interpersonale și să încurajeze respectarea principiului egalității de șanse și a celui al includerii tuturor membrilor comunității școlare, fără distincție de rasă, naționalitate, religie, orientare sexuală, sex, handicap sau nevoi specifice.

4.3 *Bullying*

Fiecare Școală va trebui să elaboreze și să publice:

- Politici și proceduri clare de urmat în cazul persecutării unui elev de către un altul sau de către un cadru didactic, indiferent dacă este vorba despre agresiuni fizice sau verbale, directe sau indirecte (umiliri, zvonuri etc.) ;
- Fiecare Școală ar trebui să dețină un program de prevenire a persecuțiilor în mediul școlar («bullying»), integrat în calendarul anual al activităților școlare. Cadrele didactice ar trebui să beneficieze de cel puțin un curs de sensibilizare pe această temă, în cadrul conferințelor pedagogice;

4.4 Sistemul de soluționare a plângerilor

Fiecare Școală ar trebui să elaboreze și să implementeze un sistem amical și performant de soluționare a plângerilor, care să cuprindă următoarele:

- Informații clare privind procedura care trebuie urmată pentru depunerea unei plângeri (la ciclul primar, acestea se înmânează de obicei cadrului didactic principal; la ciclul secundar, adesea sunt adesea depuse la centrul de orientare);
- O procedură consacrată de soluționare a plângerilor, care să prevadă, dacă este cazul, respectarea anonimatului reclamantului, dar și informarea corespunzătoare a persoanei împotriva căreia a fost depusă plângerea;
- Întocmirea unui registru cu plângerile depuse și cu măsurile adoptate;
- Transmiterea de informații membrilor comunității școlare care trebuie să ia cunoștință de acestea;
- Afișarea numerelor de telefon locale sau naționale pentru ajutorarea copiilor.

4.5 Proceduri de soluționare a acuzațiilor de abuz

Fiecare școală ar trebui să elaboreze și să publice proceduri adecvate pentru soluționarea acuzațiilor de abuz. Aceste proceduri includ următoarele puncte:

- Un răspuns planificat la acuzațiile de abuz, indiferent dacă acestea sunt verbale, fizice, psihologice sau sexuale. (În cazul unui abuz dovedit, măsurile adoptate trebuie să fie în conformitate cu reglementările și procedurile în vigoare în țara gazdă a Școlii în cauză).
- Consilierea personalului pentru a-l învăța să recunoască semnele și simptomele abuzurilor împotriva copiilor, inclusiv indicatorii fizici și comportamentali / de dezvoltare;
- Proceduri de gestionare a dezvăluirilor făcute de copii;
- Responsabilitățile fiecărui membru al personalului în materie de protecție a copilului;
- Responsabilitățile față de persoanele desemnate în Școală;
- Obligația comunicării cu autoritățile naționale responsabile cu protecția copilului (servicii naționale de sănătate sau servicii de poliție);
- Restricțiile aplicabile anchetelor desfășurate în cazuri care implică respectarea reglementărilor privind protecția copilului, în vigoare în țara gazdă a Școlii;
- Este de asemenea indicat să se precizeze responsabilitățile în materie de înregistrare a problematicilor sau acuzațiilor.

Anexă: Recomandări și listă de verificare pentru Politica și procedurile de protecție a copilului în Școli

Securitate

- Inspectarea regulată, a se înțelege frecventă, a clădirilor și a locației Școlii, de către administrația instituției și serviciile de utilități publice, incluzând clădirile noi și schimbările de destinație a localurilor.
- Timp rezonabil de răspuns la potențialele riscuri, în funcție de urgența fiecărui caz în parte.
- Actualizarea studiilor de evaluare a riscurilor.
- Protejarea elevilor împotriva pericolelor legate de circulația rutieră pe perioada în care aceștia se află în incinta școlii sau sub supravegherea acesteia (spre exemplu în timpul ieșirilor și excursiilor școlare).
- Echiparea clădirilor care au mai multe etaje cu ieșiri de siguranță, puncte de acces principale, dotate cu uși care se deschid către exterior, și semnalizarea itinerariilor pentru evacuarea de urgență.
- Organizarea de exerciții de evacuare în mod regulat; instrucțiuni scrise, destinate personalului și elevilor, precizând calea de urmat în caz de evacuare, în funcție de situație (spre exemplu în caz de incendiu); redactarea unui raport după fiecare exercițiu, în care să se detalieze derularea acestuia, în vederea îmbunătățirii securității.
- Numirea unui responsabil cu măsurile de securitate.
- Respectarea reglementărilor locale în materie de securitate în laboratoare, de exemplu în ceea ce privește numărul de elevi, purtarea măștii, a ochelarilor sau a hainelor de protecție, depozitarea produselor chimice, ventilația și supravegherea de către cadrul didactic a accesului la rețelele de distribuție.
- Inspectarea regulată, de către o societate acreditată, a echipamentelor și materialelor utilizate la cursurile de educație fizică.
- Spații recreative de dimensiuni corespunzătoare și corect echipate și întreținute.

Sănătate și igienă

- Salubritatea eficientă a incintei Școlii și mai ales a zonelor dedicate pregătirii și servirii meselor, precum și a grupurilor sanitare (toaile și dușuri).
- Apă, săpun și echipamente pentru uscare la dispoziție în toaile.
- Respectarea tuturor reglementărilor locale cu privire la bucătăria și la instalațiile de încălzire.
- Controlul regulat al calității apei și al igienei generale a piscinei, în conformitate cu reglementările locale în vigoare.
- Eliminarea regulată a elementelor dizgrațioase cum sunt graffiti, gumele de mestecat etc.
- Politica de luptă împotriva consumului de diferite substanțe (droguri, alcool, tutun etc.).

Confort

În toate Școlile Europene, trebuie depuse toate eforturile pentru a implementa condiții bune de igienă psihologică pentru elevi. În consecință, conducerea instituției trebuie să se asigure că:

- Sălile de clasă, laboratoarele și sălile de sport sunt bine iluminate, încălzite și ventilate și au o suprafață adecvată grupurilor de elevi care le utilizează.
- Mobilierul școlar este de calitate și este de dimensiuni adecvate elevilor care îl utilizează.
- Toți elevii au dreptul la o pauză de masă convenabilă.

Recomandările cuprinse în prezentul document urmează să fie dezbătute în fiecare Școală, de către organele implicate, precum și de Consiliul Educațional. Regulamentul de ordine interioară va trebui modificat în consecință. De asemenea, vor trebui adoptate

măsuri pentru aplicarea recomandărilor și pentru urmărirea constantă a efectelor acestora.